

За періодичністю проведення діагностика буває систематичною, тобто за допомогою системи заздалегідь встановлених параметрів вона передбачає комплексний (загальний) моніторинг стану підприємства та оцінку відхилень цих параметрів від їхнього нормального рівня.

Епізодична (миттєва) діагностика, як вид діагностики, який немає системного характеру, проводиться лише в надзвичайних ситуаціях, що суттєво знижує її ефективність.

Кількісна діагностика, відноситься до такої класифікаційної ознаки, як за способом отримання та оцінки результатів (за формою діагностичних результатів) з метою оцінки поточного стану та тенденцій розвитку досліджуваного об'єкта, передбачає застосування кількісних методів аналізу стану підприємства.

У залежності від характеру діяльності підприємства діагностика буває етіологічною та симптоматичною. Так, під етіологічною діагностикою розуміється система аналізу економічної діяльності підприємства, яка будується за принципом зосередження основної уваги аналітика на встановленні причинно-наслідкових зв'язків між подіями зовнішнього та внутрішнього середовища господарювання, тобто за принципом «від причини до симптому» [7].

Під симптоматичною діагностикою слід розуміти систему аналізу, яка перш за все фіксує позитивні або негативні прояви різних факторів, а потім досліджує їх причинно-наслідкові зв'язки [7]. Тобто при проведенні такого виду діагностики дослідники основну увагу приділяють повноті та достовірності фіксації змін зовнішнього та внутрішнього середовища. Якщо при етіологічній діагностиці застосовується принцип «від причин до симптому», то при проведенні симптоматичної діагностики використовується принцип «від симптому до причин».

Таким чином, діагностика діяльності підприємства не лише дозволяє запобігати кризовим явищам, які можуть виникнути у майбутньому, але й допомагає побачити його сильні та слабкі сторони, невикористані можливості, а також загрози для розвитку підприємства.

Джерела та література

1. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика: навч. посіб. Київ: Центр учб. л-ри, 2013. 191 с.
2. Коваленко В. В. Теоретичні підходи у визначенні сутності діагностики підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 2 (1). С. 17–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_2%281%29__5 (дата звернення: 19.10.2020).
3. Юр'єва І. А. Необхідність упровадження механізму діагностики елементів економічної безпеки підприємства під час антикризового управління. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. № 5. С. 267–270. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/48.pdf (дата звернення: 20.10.2020).
4. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економічна діагностика: навч. посіб. Київ: Центр навч. л-ри, 2007. 307 с.
5. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство: монографія/В. М. Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк; за ред. В. М. Гейця. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2006. 240 с.
6. Тараруєв Ю. О. Конспект лекцій з курсу «Економічна діагностика» (для студ. 5 курсу денної форми навч. спец. 7.03050401, 8.03050401 «Економіка підприємства»)/Харківська національна академія міського господарства. Харків: ХНАМГ, 2012. 93 с.
7. Шаповал В. М. Економічна діагностика: навч. посіб. для студ. ВНЗ. Київ: Центр навч. л-ри, 2007. 307 с.

Кузьмич Ю. – студентка

Науковий керівник: к. е. н., доц.
Т. Данилюк
Волинський національний
університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна

Управлінський процес організації наукових досліджень

У сучасних умовах розвитку наукової думки будь-яке наукове дослідження має бути соціально значущим, містити нову наукову інформацію, узагальнення кращого досвіду, вирішен-

ня нових теоретичних завдань, розкриття методів використання теорії у конкретних умовах діяльності. Тобто будь-яке наукове дослідження має бути актуальним у сучасних умовах розвитку науки і містити елементи наукової новизни [3].

Наукове дослідження – цілеспрямоване вивчення за допомогою наукових методів явищ і процесів, аналіз впливу на них різних факторів, а також вивчення взаємодії між явищами з метою отримання переконливо доведених і корисних для науки і практики рішень. Наукове дослідження є основною формою здійснення і розвитку науки [2].

Управлінський процес організації наукових досліджень має етапи: організаційний, дослідний, узагальнення, апробація, реалізація результатів дослідження.

Організаційний етап. Організація наукового дослідження передбачає вивчення стану об'єкта дослідження, конкретизація місця наукової теми у науковому дослідженні; визначення об'єкта дослідження. На цьому етапі відбувається попереднє визначення теоретичної бази [3].

Організаційно-методична підготовка наукового дослідження передбачає складання: програми наукового дослідження, техніко-економічного обґрунтування (відображення найважливіших показників наукової роботи), плану дослідження теми, методики дослідження (перелік методів і прийомів, які будуть використовуватися в науковому дослідженні, висунування гіпотез та їх узагальнення), робочий план (складається відповідно до програми і плану наукового дослідження, вказуються календарні строки, етапи робіт і т. д.) [1].

Дослідний етап включає в себе спостереження, обстеження, вибираються критерії оцінки, здійснюється збирання і групування інформації за допомогою сучасних інформаційних технологій. Власне виконання дослідження передбачає доведення гіпотез, формулювання висновків і пропозицій, науковий експеримент, коригування попередніх результатів, оприлюднення проміжних результатів – на конференціях, у статтях, доповідях. Створення нової інформації полягає у проведенні спостережень і виборі оціночних критеріїв, досліджуваних економічних процесів, а також збереженні і групуванні інформації. При цьому передбачається вивчення технологічних процесів, застосування прогресивних засобів виробництва (автоматизованих ліній, верстатів з програмним управлінням та ін.), економічних видів сировини, використання досягнень технічного прогресу в управлінні виробництвом, впровадженні новітніх методів і технічних засобів у плануванні, обліку і контролі виробничої і фінансово-господарської діяльності підприємств, корпорацій. Це дає змогу виявити позитивні та негативні фактори, що впливають на функціонування об'єкта дослідження, і визначити, за якими критеріями їх вимірювати. Для характеристики досліджуваних процесів, виявлення закономірності і тенденцій їх розвитку збирають і групують інформацію для наступного перетворення її відповідно до мети дослідження. Перетворення інформації на ПЕОМ проводиться згідно з методикою дослідження. Для цього використовують ділові (конторські) і професійні ПЕОМ [3].

Етап узагальнення, апробації та реалізації складається з узагальнення результатів дослідження; апробації; реалізації результатів дослідження. Узагальнення результатів дослідження – літературний виклад результатів дослідження у вигляді звіту про виконану науково-дослідну роботу, дисертації, студентської науково-дослідної роботи та інших форм подання завершеної наукової продукції. При цьому визначають призначення продукту інтелектуальної праці та напрями її використання. Якість виконаної роботи визначають апробацією. Апробація включає в себе колективне обговорення виконаного дослідження на науково-технічних радах, його рецензування й експертизу, оприлюднення кінцевих результатів у спеціальних журналах, реферативних збірниках, а також у виступах дослідників з доповідями і повідомленнями на науково-практичних конференціях, симпозіумах, семінарах. Крім того, результати дослідження апробуються зовнішнім рецензуванням, коли рецензентом виступає стороння установа, підрозділ або вчений, який не входить до штату підрозділу-дослідника, або внутрішнього, виконаного співробітниками підрозділу-дослідника, які не зайняті виконанням робіт за цією темою [2].

Реалізація результатів дослідження здійснюється дослідним впровадженням їх у практику за участю замовника теми. При цьому виявляються недоробки, які потім усуваються дослідником, коригується звіт про науково-дослідну роботу, оприлюднюються кінцеві результати до-

слідження. Реалізація результатів дослідження завершується складанням акта впровадження за участю представників дослідника і замовника, а також здійсненням авторського нагляду за виробничим впровадженням результатів науково-технічних досліджень, захист дисертації. Дослідна і завершальна стадія науково-дослідного процесу є взаємно обумовленим ланцюгом інтелектуальної діяльності у сфері науки [3].

Отже, управлінський процес наукового дослідження достатньо тривалий і складний. Він починається з виникнення ідеї, а завершується доведенням правильності гіпотези і суджень.

Джерела та література

1. Ільченко А. М. Вища освіта і Болонський процес: навч.-метод. посіб. Полтава: РВВ ПДАА, 2014. 316 с.
2. Методологія та організація наукових досліджень (галузі знань: 05 – соціальні та поведінкові науки, 07 – управління та адміністрування): навч. посіб./Л. Г. Ліпич, С. М. Бортнік, І. Г. Волинець та ін.; за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 220 с.
3. Рассоха І. М. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». Харків: ХНАМГ, 2011. 76 с.

Куліш Д. – студентка

Науковий керівник: к. е. н., доц.
Н. Фроленкова
Національний університет водного
господарства та природокористу-
вання, м. Рівне, Україна

Застосування технології «ключових показників ефективності» в кадровому менеджменті бізнес-структур

Абревіатура KPI (Key Performance Indicators) з англійської мови перекладається як «ключові показники ефективності». Система показників KPI – це інструмент, який демонструє зв'язок між тактикою і стратегією підприємства в реальному часі. Тобто, це показники діяльності підрозділу (підприємства), які допомагають організації в досягненні стратегічних і тактичних (операційних) цілей. Тенденція пошуку нових підходів до оцінки стратегічного управління підприємством зумовлена загостренням рівня конкуренції на внутрішньому і світовому ринках. За допомогою традиційних фінансових інструментів, таких як рентабельність, ліквідність, ефективність праці, складно оцінити довгострокову перспективу діяльності компанії, тому необхідно розробляти і впроваджувати такі показники, які відобразать взаємозв'язок поставлених цілей і кінцевих результатів.

Суть ідеї ключових показників ефективності в масштабах цілого підприємства виражається в чіткому і формалізованому визначенні найбільш важливих факторів, які визначаються як результати бізнесу в цілому, так і деталізовано всі його складові для будь-якого з рівнів (наприклад, постановка завдань для певного відділу, забезпечення їх виконання). KPI дозволяють виробляти контроль ділової активності співробітників, підрозділів і компанії в цілому.

Для успішного впровадження системи KPI на підприємстві, топ-менеджмент і працівники підприємства зобов'язані зрозуміти логіку показників ефективності, зрозуміти причину, по якій її необхідно її запроваджувати. Система, в свою чергу, повинна бути зрозумілою і повністю інтегрованою в компанію. Вона повинна відповідати всім управлінським процесам, правильно визначати потенціал, проводити планування і точно оцінювати результати праці. Для правильного підбору системи ключових показників ефективності потрібно підбирати такі показники, які найбільш точно змогли б охопити і виміряти всю діяльність і її результати на даному підприємстві. Можна виділити такі групи показників: